

Ekonomiye Dair Öne Çıkan Düzenlemeler ¹

14 - 20 Aralık 2023

Perakende ticaret ilke ve kurallarına düzenleme

Ticaret Bakanlığı, perakende ticarete kamuoyundan gelen görüşleri de dikkate alarak üretici, tedarikçi ve işletmeler arasındaki ticari ilişkilerle ilgili düzenlemeye gitti.

Bakanlık tarafından hazırlanan "Perakende Ticarete Uygulanacak İlke ve Kurallar Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik" Resmi Gazete'de yayımlandı.

Bakanlıktan yapılan açıklamaya göre, Perakende Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun'da yapılan değişikliklere uyum kapsamında, Perakende Ticarete Uygulanacak İlke ve Kurallar Hakkındaki Yönetmelikte değişiklik öngören taslak hazırlanarak 24 Ağustos 2023'te ilgili kuruluşların ve kamuoyu görüşüne açıldı.

Ticaret Bakanlığına ulaşan görüşlerin değerlendirilmesi neticesinde, yönetmelik, Perakende Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanunla uyumlu şekilde hazırlandı.

Yönetmelikle, üretici, tedarikçi ve perakende işletmeler arasındaki ticari ilişkilerde karşı tarafın ticari faaliyetlerini önemli ölçüde bozan, makul karar verme yeteneğini azaltan veya normal şartlarda taraf olmayacağı bir ticari ilişkinin tarafı olmasına neden olan faaliyetler, "haksız ticari uygulama" olarak tanımlanarak yasaklandı. Bu kapsamda, karşı tarafın herhangi bir kişiden mal veya hizmet teminine zorlanması, kampanya maliyetinin, kampanyalı satış yapmak istemeyen tarafa yansıtılması, tarım ve gıda ürünlerinin tedarikinde ticari ilişkinin şartlarının, yazılı veya elektronik ortamda yapılan sözleşmeyle belirlenmemesi, sözleşmede tek taraflı değişiklik yapma yetkisi veren veya açık ve anlaşılır olmayan hükümlere yer verilmesi yasaklanarak idari para cezasına bağlandı. Ürün talebini doğrudan etkileyen herhangi bir hizmet verilmediği halde karşı taraftan prim ve bedel alınması, üretim tarihinden itibaren 30 gün içinde bozulabilen tarım ve gıda ürünlerine yönelik siparişlerin, ürünün teslim tarihinden önceki 30 gün içinde iptal edilmesi, ürünlerinin tesliminden sonra bozulma gibi maliyetlerin karşı tarafa yansıtılması ve satılmadığı gerekçesiyle iade edilmesi gibi faaliyetlere idari para cezası

¹ Bu bülten TEPAV tarafından hazırlanmakta ve iş dünyasının yakından takip ettiği vergi, istihdam, devlet destekleri, ticaret ya da finansal alanlardaki öne çıkan yasal düzenlemeleri esas almaktadır.

uygulanacak. İdari ve cezai yaptırımlara veya müşteri şikayetlerine ilişkin maliyetlerin üretici veya tedarikçiye yansıtılması, kamu kurumlarına veya adli mercilere başvuruda bulunduğu gerekçesiyle karşı tarafa ticari misillemelerde bulunulması, işletme ölçeği ile ürün ve faaliyetlerine ilişkin esaslı hususlarda gerçek dışı veya yanıltıcı açıklama veya bildirimde bulunarak karşı tarafın zararına sebep olunması gibi durumlarda da idari para cezası verilecek.²

TMSF sigortaya tabi mevduat ve katılım fon tutarını yükseltti

Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu (TMSF), 400 bin lira olan sigortaya tabi mevduat ve katılım fonu tutarını, 2024'ten itibaren geçerli olmak üzere 650 bin liraya yükseltti.

TMSF'nin söz konusu kararı, Resmi Gazete'nin 7 Aralık 2023 tarihli sayısında yayımlandı.

Buna göre, 400 bin lira olan sigortaya tabi mevduat ve katılım fonu tutarı, 2024'ten itibaren geçerli olmak üzere 650 bin liraya yükseltildi.

Söz konusu karar, Sigortaya Tabi Mevduat ve Katılım Fonları ile Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunca Tahsil Olunacak Primlere Dair Yönetmelik'in 4. maddesi ve 213 sayılı Vergi Usul Kanunu uyarınca ve 32380 sayılı Resmi Gazete 'de ilan edilen yeniden değerlendirme oranına dikkat edilerek alındı.³

Gıda katkı maddelerine AB uyumlu düzenleme

Avrupa Birliği'nin (AB) gıda katkı maddelerinin spesifikasyonlarını belirleyen mevzuatta yaptığı düzenlemeler dikkate alınarak Türkiye'deki mevzuatta da buna paralel değişikliklere gidildi.

Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından hazırlanan Türk Gıda Kodeksi Gıda Katkı Maddelerinin Spesifikasyonları Hakkında Yönetmelik'te Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik, Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdi.

Düzenlemeyle AB tüzüğündeki değişiklikler Türkiye'nin mevzuatına yansıtıldı. Bu kapsamda "E 422 Gliserol", "E 475 Yağ Asitlerinin Poligliserol Esterleri ve E 476 Poligliserol Polirisinoleat", "E 471 Yağ Asitlerinin Mono- ve Digliseritleri" adlı gıda katkı maddelerine ait spesifikasyonlar değiştirildi.

² Ticaret Bakanlığından: Perakende Ticarete Uygulanacak İlke ve Kurallar Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik, Resmi Gazete, Sayı: 32399. (14 Aralık 2023)

<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2023/12/20231214-2.htm>

³ Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu Başkanlığından: Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu Fon Kurulunun 07/12/2023 Tarihli ve 2023/473 Sayılı Kararı, Resmi Gazete, Sayı: 32399. (14 Aralık 2023).

<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2023/12/20231214-6.pdf>

Bu değişikliklerle toksik elementler kabul edilebilir seviyeleri düşürüldü. Bazı safsızlıklar için maksimum limitler belirlendi. Maksimum erusik asit içeriği oluşturuldu ve arsenik, kurşun, cıva ile kadmiyum için maksimum limitler aşağı çekildi.

Bebekler ve küçük çocuklar için daha düşük olmak üzere "3-monokloropropan diol (3-MCPD)" ve "3-MCPD yağ asidi esterleri" ile "glisidil yağ asitleri esterleri (glisidol olarak ifade edilir)" için yeni limitler belirlendi.⁴

Zorunlu trafik sigortası aylık artış oranı belirlendi

Zorunlu trafik sigortası aylık azami prim artış oranı, 2024 yılının ilk 4 ayı için yüzde 5 olarak belirlendi. Oran, 2023'ün mayıs ayından itibaren aylık yüzde 2 olarak uygulanıyordu.

Sigorta ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu'nun Resmi Gazete'de yayımlanan yönetmeliğine göre, zorunlu trafik sigortası aylık azami prim artış oranı, 2024 yılının ilk 4 ayı için yüzde 5 olarak belirlendi. Bu oran, 2023'ün mayıs ayından itibaren aylık yüzde 2 olarak uygulanıyordu.

Trafik sigortası azami primi, 2024 mayıs ayından itibaren ise "hasar maliyet endeksi"ne göre belirlenecek.

Hasar maliyet endeksi hesaplanmasında asgari ücret artış oranı yüzde 45, TÜİK'in açıkladığı yedek parça ve aksesuar fiyat artış oranı yüzde 30, motorlu araç fiyat artış oranı yüzde 15 ve araçların bakım onarım fiyat artış oranı ise yüzde 10 ağırlıkta olacak.⁵

AR-GE ve tasarım faaliyetleri desteklerine düzenleme

AR-GE ve teknoloji merkezleri ile teknoloji geliştirme bölgesi işletmelerinde araştırma ve geliştirme projelerini desteklemek amacıyla uygulanan indirim, istisna, destek ve teşvik tutarları yeniden belirlendi.

Konuya ilişkin Cumhurbaşkanlığı Kararı, Resmi Gazete'de yayımlandı.

⁴ Tarım ve Orman Bakanlığından: Türk Gıda Kodeksi Gıda Katkı Maddelerinin Spesifikasyonları Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik, Resmi Gazete, Sayı: 32399. (14 Aralık 2023).

<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2023/12/20231214-1.pdf>

⁵ Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumundan: Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortasında Tarife Uygulama Esasları Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik, Resmi Gazete, Sayı: 32399. (14 Aralık 2023).

<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2023/12/20231214-3.htm>

Buna göre, AR-GE ve teknoloji merkezi işletmeleri ile teknoloji geliştirme bölgelerinde yıllık beyanname üzerinden yararlanılan indirim tutarı 2 milyon lira ve üzerinde olan kurumlar vergisi mükellefleri, bu tutarın yüzde 3'ünü pasifte geçici bir hesaba aktaracak. Aktarılması gereken tutar yükümlülüğü, yıllık bazda 100 milyon lirayla sınırlı olacak.

Karar, 1 Ocak 2024'te yürürlüğe girecek.⁶

İlaç fiyatlarına yüzde 25 zam

Resmi Gazete'de yer alan karara göre ilaç fiyatlandırmasındaki euro kuru güncellendi. Daha önce 14 lira olarak uygulanan güncel euro değerine yüzde 25 zam geldi.

Beşeri Tıbbi Ürünlerin Fiyatlandırılmasına Dair Kararda Değişiklik Öngören Cumhurbaşkanı Kararı Resmi Gazete'de yayımlanırken ilaç fiyatlandırmasında kullanılan euro kuruna artış uygulandı. İlaç fiyatlarına gelen yüzde 25'lik zam kararı 25 Aralık 2023 tarihinde itibaren yürürlüğe girecek.

Kararla, güncel bir euro değeri yüzde 25 artırılarak 17 lira 55 kuruş seviyesine yükseldi. Güncel euro değeri daha önce 14 lira olarak uygulanıyordu.

Kararla, fiyat korumalı ürünlerde uygulanan barem değeri de euro kurunda yapılan artış kadar güncellendi. Barem değeri fiyat korumalı ürünlerde 60 lira 51 kuruş, diğer ürünlerde ise 31 lira 62 kuruş oldu. Söz konusu karar 25 Aralık 2023 tarihi itibarıyla yürürlüğe girecek.⁷

Lokanta, restoran ve kafelerde fiyat etiketleri görünür olacak

Fiyat Etiketleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik Resmi Gazete'de yayımlandı. Yönetmelik 1 Ocak 2024 tarihinde yürürlüğe girecek.

Ticaret Bakanlığı tarafından fiyat etiketleri yönetmeliğinde değişiklik yapıldı. Yönetmelik ile etiketlerin nerelere konulacağı netlik kazandı.

⁶ Cumhurbaşkanı Kararı: 5746 Sayılı Araştırma, Geliştirme ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanununun 3 üncü Maddesinin On Dördüncü Fıkrası ile 4691 Sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanununun Ek 3 üncü Maddesinde Yer Alan Tutar ve Oranların Yeniden Belirlenmesi Hakkında Karar (Karar Sayısı: 7953), Resmi Gazete, Sayı: 32401. (16 Aralık 2023).

<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2023/12/20231216-1.pdf>

⁷ Cumhurbaşkanı Kararı: Beşeri Tıbbi Ürünlerin Fiyatlandırılmasına Dair Kararda Değişiklik Yapılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 7954), Resmi Gazete, Sayı: 32401. (16 Aralık 2023).

<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2023/12/20231216-2.pdf>

Buna göre, hizmetlerin özelliğine ve tüketiciye sunuluş biçimine göre, tarife ve fiyat listelerine ilişkin belge, levha, pano ve benzerleri, hizmetin sunulduğu işyerinde, ayrıca lokanta, restoran, kafe, pastane ve benzeri yiyecek ve içecek hizmeti sunulan işyerlerinde ise işyerinin giriş kapısının önüne ve hizmet sunulan masaların üstüne, tüketiciler tarafından kolaylıkla görülebilir ve okunabilir şekilde asılacak ya da takılacak.

Yönetmelik 1 Ocak 2024 tarihinde yürürlüğe girecek.⁸

Tüketici Mahkemesi başvuru sınırı 104 bin liraya yükseltildi

Resmi Gazete'de yayımlanan tebliğ ile Tüketici Hakem Heyeti'ne yapılacak başvurularda 2024 yılı için parasal sınır 104 bin lira olarak belirlendi.

Ticaret Bakanlığınca, 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanununun 68'inci ve Tüketici Hakem Heyetleri Yönetmeliğinin 6'ncı maddesinde yer alan parasal sınırların artırılmasına ilişkin tebliğ, Resmi Gazete'de yayımlandı.

Yayımlanan tebliğe göre, Tüketici Mahkemesi başvuru sınırı yüzde 58,46 oranında artırıldı. Buna göre, 2024 yılı için yapılacak başvurularda değeri 104 bin TL altında bulunan uyuşmazlıklarda, İl veya İlçe Tüketici Hakem Heyetlerinin görevli olduğu belirtildi.⁹

⁸ Ticaret Bakanlığından: Fiyat Etiketleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik, Resmi Gazete, Sayı: 32404. (19 Aralık 2023).

<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2023/12/20231219-3.htm>

⁹ Ticaret Bakanlığından: 6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanununun 68 inci ve Tüketici Hakem Heyetleri Yönetmeliğinin 6 ncı Maddelerinde Yer Alan Parasal Sınırların Artırılmasına İlişkin Tebliğ, Resmi Gazete, Sayı: 32405. (20 Aralık 2023).

<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2023/12/20231220-3.htm>